

Almeerse vergunninghouders in beeld (2018)

COLOFON

Onderzoek en rapportage

Gemeente Almere/Onderzoek & Statistiek
Mirjam Boon

Opdrachtgever:

Werk & Inkomen van de Gemeente Almere

In opdracht van programmateam Vluchtelingen:

Met dank aan:

Mathijs Tuynman (O&S)

Maart 2019

Contactgegevens

Gemeente Almere
Postbus 200
1300 AE Almere
Tel: 14 036

onderzoek&statistiek@almere.nl www.osalmere.nl

 @OSAlmere1

© gebruik van gegevens uit dit rapport is alleen toegestaan met bronvermelding.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding	4
Subsidies	4
Monitor Almeerse vergunninghouders in beeld 2018	4
Leeswijzer	5
Hoofdstuk 2: Feiten en cijfers	6
Vestiging van vergunninghouders in Almere 2007-2019	6
Gekoppelde vergunninghouders azc	8
Peuters in het azc	9
Hoofdstuk 3: Taakstelling huisvesting	10
Ontwikkelingen in 2018 en doorkijk naar 2019	10
Wonen	10
Alleenstaande minderjarige vluchtelingen.....	11
Taakstelling eerste halfjaar 2019	11
Hoofdstuk 4: Participatie, werk, inburgering en maatschappelijke begeleiding	12
Werk en participatie	12
Maatschappelijke begeleiding.....	15
Hoofdstuk 5: Toeleiding naar onderwijs	16
Opleidingsniveau	16
Taal	17
Onderwijs voor niet-leerplichtige vergunninghouders / pilot IB+	18
Hoofdstuk 6: Gezondheid verbeteren	19
Netwerk 'actief gezonder'	20
Gezondheidsprofiel Almere.....	20
Ambassadeurschap gezondheid.....	20
Hoofdstuk 7: Kwetsbare groepen.....	21
Ex-amv	21
Inzet jongeren module voor ex-amv	21
PrO traject: een traject voor jonge vergunninghouders	21
Hoofdstuk 8: Uitkomsten enquêtes vergunninghouders	22
Onderzoeksvragen.....	22
Uitkomsten	24
Hoofdstuk 9: Investerings en opbrengsten.....	27
Korte samenvattingen van de opbrengsten van de vijf ambities.....	28
Bijlage Vragenlijst enquête.....	30

Hoofdstuk 1: Inleiding

Het huisvesten van vergunninghouders is een wettelijke taak en is niet nieuw. Tot 2015 heeft Almere gemiddeld 200 vergunninghouders per jaar gehuisvest.

Sinds 2016 gaf de hoge instroom van vluchtelingen de gemeente Almere grotere uitdagingen. Dit was aanleiding tot het programma *Van vluchteling naar Almeerder*' (in juni 2016 vastgesteld door de raad). Het programma is gebaseerd op een integrale aanpak, waarbij de diverse fasen in het proces van integratie elkaar optimaal aanvullen en in samenhang worden uitgevoerd. De aanpak is gebaseerd op vijf hoofdambities: huisvesting, participatie, werken en maatschappelijke begeleiding, het leren van de taal en het toeleiden naar onderwijs, het verbeteren van de gezondheid en specifiek kwetsbare doelgroepen (ex-amv's). Centraal uitgangspunt van het programma is dat de ondersteuning en begeleiding van de vergunninghouder integraal en op maat geleverd wordt, zodat de vergunninghouder zo snel mogelijk aan de slag kan met het opbouwen van een nieuw bestaan in Almere.

Met de raad is afgesproken dat ze jaarlijks worden geïnformeerd via een monitor (RG-200/2017).

Subsidies

In november 2017 is er een Europese subsidie verleend voor de uitvoering van diverse programmaonderdelen via het Fonds voor Asiel Migratie en Integratie (AMIF). De aanpak in Almere werd als onderscheidend gekenmerkt. Voor de periode van april 2017 t/m maart 2020 is een subsidie verleend. Deze subsidie heeft een belangrijke basis gevormd voor het voortzetten van diverse activiteiten / trajecten in 2018.

In 2018 is er een onderzoek gestart naar de uitvoering en effectiviteit van de diverse elementen uit het programma *Van vluchteling naar Almeerder*. Het onderzoek wordt gefinancierd vanuit het onderzoeksprogramma *Vakkundig aan het werk 'Vergunninghouders' van ZonMw*, dat tot doel heeft wetenschappelijk onderbouwde kennis te ontwikkelen over effectieve werkwijzen, methoden en instrumenten in gemeenten die gericht zijn op het bevorderen van de arbeidsparticipatie en maatschappelijke participatie van vluchtelingen.

Het onderzoek bestaat uit vier delen:

1. Reconstructie van de beleidstheorie
2. Procesevaluatie en een praktijktoets
3. Onderzoek naar effectiviteit van de integrale aanpak
4. Verklarend onderzoek naar de werkzame factoren en mechanismen.

Het eerste deel is in de zomer van 2018 afgerond. De resultaten zijn gepubliceerd in een eerste tussenrapportage. Het tweede deel, de procesevaluatie, wordt in april 2019 verwacht. Het onderzoek loopt nog tot 1 december 2019.

Monitor Almeerse vergunninghouders in beeld 2018

De monitor *Almeerse vergunninghouders in beeld 2018* richt zich op de effecten die bereikt zijn met het uitgevoerde beleid voor vergunninghouders. Ook in deze monitor richten we ons op de vergunninghouders die vanaf 1 januari 2016 zijn gehuisvest in Almere, voor wie dit beleid van toepassing is. De effecten / leerpunten uit de monitor 2017 zijn meegenomen in deze monitor. Aan deze monitor zijn de ervaringen van de doelgroep en de netwerkpartners toegevoegd en worden de investeringen in beeld gebracht in relatie tot de effecten.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beeld geschetst van de vergunninghouders die in Almere zijn komen wonen. In hoofdstuk 3 tot en met hoofdstuk 7 worden de hoofdambities besproken. Bij elke ambitie wordt een korte samenvatting gegeven van de investeringen en de effecten per ambitie. De ervaringen van de doelgroep staan in hoofdstuk 8. Tot slot wordt in hoofdstuk 9 een overzicht gegeven van de investeringen en de opbrengsten van het totale programma *Van vluchteling naar Almeerder*.

Hoofdstuk 2: Feiten en cijfers

Bij de uitvoering van het programmaplan *Van vluchteling naar Almeerder* staan de vluchtelingen met een verblijfsvergunning centraal die vanaf 2016 in Almere wonen. Er wordt onderscheid gemaakt in vier subdoelgroepen:

- de grootste groep zijn vergunninghouders die (na verblijf op een azc) in Almere wonen.

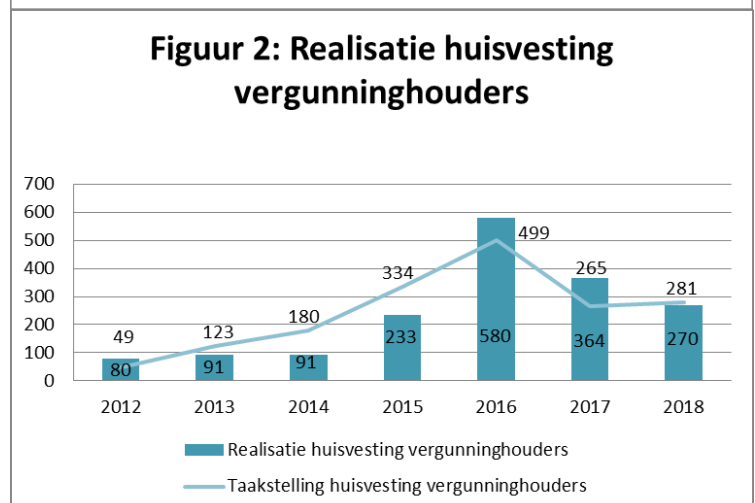
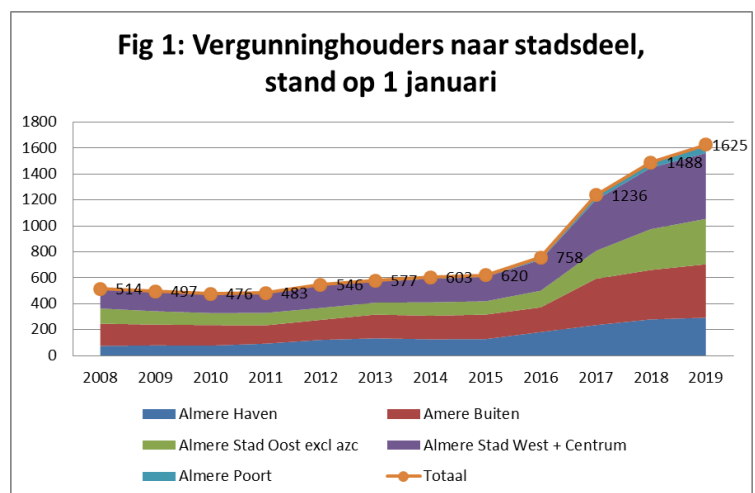
De andere drie doelgroepen zijn veel kleiner in aantal:

- alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv's) die vanaf 2016 in Almere wonen;
- vergunninghouders die vanaf 2016 in Almere wonen of verblijven in het azc in Almere en die aan Almere 'gekoppeld' zijn, dat wil zeggen dat ze op termijn in Almere komen wonen.
- peuters in het azc, die wel of niet gekoppeld zijn aan Almere.

Vestiging van vergunninghouders in Almere 2007-2019

Almere heeft een taakstelling van het Rijk om vergunninghouders te huisvesten. Dit is geen nieuwe taak. Tussen 2007 en 2013 woonden er zo'n 500 vergunninghouders in de verschillende stadsdelen van Almere (figuur 1). Vanaf 2014 steeg hun aantal naar 1.625 op 1 januari 2019. Er komen nog steeds nieuwe vergunninghouders bij, maar hun aantal stijgt niet meer zo snel als in 2016 en 2017. In 2018 zijn 203 nieuwe vergunninghouders in de Almeerse basisregistratie personen (BRP) bijgeschreven.

Figuur 2 laat de jaarlijkse instroom van vergunninghouders in Almere zien. Deze cijfers zijn gebaseerd op gegevens van de Provincie Flevoland, Taakstelling en Achterstand per gemeente verblijfsberechtigden 2012-2018. Van 2012 tot 2015 vestigden zich elk jaar tussen de 80 en 91 vergunninghouders in Almere. Daarna nam het aantal nieuwgevestigde vergunninghouders toe. In 2017 daalde hun aantal weer naar 364. In 2018 zijn er 270¹ vergunninghouders in Almere gehuisvest.

¹ Er is geen directe relatie tussen taakstelling en vestiging.

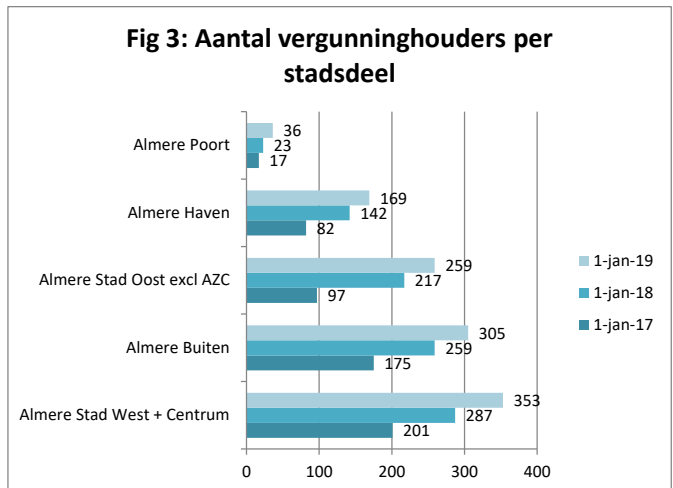
Spreiding over de stadsdelen

Van de 1.625 vergunninghouders die op 1 januari 2019 in Almere woonden, behoren er 1.131 tot de doelgroep van het Programmaplan².

De meeste vergunninghouders wonen in Almere Stad West + Centrum en in Almere Buiten. In deze twee stadsdelen stegen de absolute aantallen vergunninghouders ook het meest (figuur 3).

Geboorteland, leeftijdsopbouw geslacht en huishoudenssituatie

De vergunninghouders in Almere kwamen uit 40 verschillende geboortelanden. Een jaar geleden ging het nog om 33 landen. In voorgaande jaren was nog 67% van hen afkomstig uit Syrië, in 2018 is hun aandeel licht afgenomen naar 61%. Het aandeel vergunninghouders uit Eritrea nam toe van 7% naar 9%. Meer vergunninghouders komen uit 'overig Azië'. De grootste toename is te zien bij het aantal Pakistaanse vergunninghouders dat in 2018 steeg van 5 naar 22.

Figuur 4. Aantal vergunninghouders in Almere naar geboorteland, stand 1 januari

Geboorteland	2017	2018	2019
Syrië	381	626	698
Eritrea	43	69	97
Irak	33	41	62
Ethiopië	27	37	58
Iran	24	37	51
Afghanistan	11	29	33
Azië overig	22	40	83
Afrika overig	20	37	35
Europa	<10	< 10	10+
Z/M Amerika	< 10	< 10	< 10
Totaal	572	928	1131

Vier op de tien vergunninghouders zijn tussen de 23 en 44 jaar, drie op de tien zijn kinderen. Het aantal 45-64-jarigen stijgt sneller dan andere leeftijdsgroepen, het aantal kinderen neemt juist minder snel toe dan gemiddeld (figuur 5).

² De bron van de gegevens in deze paragraaf is de BRP en kan afwijken van de cijfers van Provincie Flevoland. Wanneer we in het vervolg van dit rapport over 'vergunninghouders' spreken, doelen we uitsluitend op de vergunninghouders die vallen onder de doelgroep van het Programmaplan.

Figuur 5. Aantal vergunninghouders in Almere naar leeftijdsgroep, stand 1 januari

	2017	2018	2019
0 t/m 17 jaar	188	287	314
18 t/m 22 jaar	68	153	180
23 t/m 44 jaar	261	371	472
45 t/m 64 jaar	50	105	151
65 + jaar	5	12	14
Totaal	572	928	1131

De vorig jaar geconstateerde toename van het aandeel vrouwen onder de vergunninghouders zette zich in 2018 door van 36% in 2016, via 40% in 2017 naar 42% in 2018. Op 1 januari 2019 bestaat de doelgroep uit 655 mannen en 476 vrouwen.

De vorig jaar gesignaleerde trend naar gezinsvorming zet zich voort. Steeds meer vergunninghouders leven als paar met kind en steeds minder als alleenstaande (figuur 6). Van de 314 minderjarige vergunninghouders groeien de meesten op in een huishouden met twee ouders, 50 leven in een eenoudergezin. Ook zijn er enkele alleenstaande minderjarige vergunninghouders (zie hierna).

In 2018 kwamen 137 vergunninghouders naar Almere als gezinshereniger en 66 mensen waren nieuwe eerste vestigers. Van de 1.131 vergunninghouders is een kwart hier ooit gekomen als eerste vestiger (figuur 7).

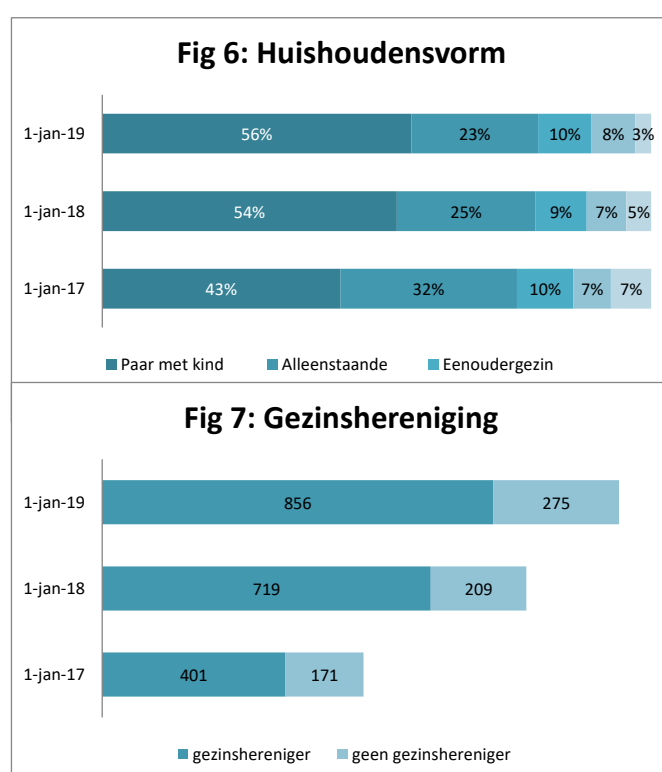
Vertrek uit Almere

In de loop van 2018 verhuisden 33 vergunninghouders naar een andere Nederlandse gemeente en drie naar een land buiten de EU.

Gekoppelde vergunninghouders azc

In 2018 zijn, vanuit het azc Almere, 125 personen gekoppeld aan huisvesting in deze gemeente, 96 personen kwamen uit andere azc's in Flevoland. Dit is ongeveer 71% van het totale aantal mensen dat aan Almere is gekoppeld³. De andere personen waren uit andere azc's afkomstig. Hiermee geeft het COA invulling aan de wens van gemeenten om statushouders zoveel mogelijk te koppelen aan gemeenten waar zij in een azc verblijven (of zo dicht mogelijk in de buurt). Hierdoor kunnen gemeenten eerder beginnen met integratie- en participatieprocessen.

³ 125 + 96 is 71% van het aantal personen dat aan huisvesting in Almere is gekoppeld. Dat wil niet zeggen dat die huisvesting ook al is geëffectueerd. Bijvoorbeeld als er al wel een woning is toegewezen, maar nog geen huurcontract is getekend of omdat een bestaande woning nog moet worden opgeknapt of omdat een nieuwbouwwoning nog niet is opgeleverd.

Peuters in het azc

Op 1 januari 2019 verbleven er elf peuters in het azc, een jaar eerder waren dit er zeventien. Deze peuters kunnen wel of geen verblijfsvergunning hebben en wel of niet gekoppeld zijn aan Almere.

Hoofdstuk 3: Taakstelling huisvesting

Extra investeringen	Regulier beleid	Kosten x € 1.000,-	Effecten
Kosten woonbegeleiding (Kwintes)		44	50 personen onzelfstandig gehuisvest
Leegstandkosten en bijzondere kosten (Kwintes, SHL of Villex)		123 ⁴	
Verbeteren van de samenwerking	Samenwerking met deze partijen is een reguliere activiteit		De samenwerking met de corporaties is verbeterd waardoor de taakstelling dit jaar wederom gerealiseerd is.

Ontwikkelingen in 2018 en doorkijk naar 2019

De taakstelling voor 2018 was hoger dan op grond van de eerdere prognoses van het Rijk werd aangenomen. Onder de vergunninghouders die moesten worden gehuisvest, behoorden ook enkele zeer grote gezinnen. Het aanbod op de Almeerse woningmarkt is beperkt en bemoeilijkt het realiseren van de taakstelling. Voor de huisvesting van alleenstaanden is en blijft onzelfstandige huisvesting (geëvalueerd in 2018⁵) een instrument dat wordt ingezet, zeker wanneer er op termijn sprake is van gezinshereniging. In 2018 was er landelijk (en daarmee ook in Almere) iets minder instroom van nieuwe alleenstaande minderjarige vluchtelingen. En, omdat voogdijinstelling Nidos na een nieuwe aanbesteding vanaf 2019 werkt met partijen die geen opvang in Almere bieden, eindigt de opvang van amv's in deze gemeente. De realisatie werd verder bemoeilijkt doordat een van de corporaties enkele maanden geen woningen beschikbaar stelde in verband met een geschil met het COA over de financiële afwikkeling van leegstand bij woningweigeringen.

Wonen

In 2018 zijn in totaal, volgens de telling van het COA van eind december, 269 vergunninghouders in Almere gehuisvest op een taakstelling van 280. Dit zijn alleenstaanden, gezinnen, nareizigers⁶ en amv's, zie figuur 8. Hiermee is de taakstelling vrijwel volledig gehaald. De elf personen die de gemeente volgens het COA achterloopt betreft een administratieve afhandeling. Deze mensen zijn gehuisvest in december 2018, maar worden door het COA pas in januari 2019 gerekend, omdat ze niet voor de Kerst uit de azc's zijn vertrokken.

Figuur 8. Spreiding vergunninghouders over woningen in 2018

	Aantal woningen	Aantal personen
De Alliantie	28	70
Ymere	54	146
GoedeStede	19	36
Amv's	nvt	28
Totaal	101	280

Verspreid over de hele stad⁷ en onderverdeeld naar type zijn hiervoor 101 sociale huurwoningen en 22 onzelfstandige eenheden ingezet, zie figuur 9. Alleenstaanden en ex-amv's worden zoveel

⁴ Dit leegstandsbedrag is **inclusief** de (leegstands)kosten voor het op verzoek van het college structureel leeg laten van maximaal elf kamers in Tussen de Vaarten. Zeven van deze kamers waren beschikbaar voor studenten, maar die waren in 2018 niet allemaal bewoond.

⁵ Samen (t)huis, Evaluatie van de pilots onzelfstandige huisvesting statushouders in Almere door O&S Almere, december 2018.

⁶ Alleenstaanden en ex-amv's worden zoveel mogelijk onzelfstandig (kamergewijs) gehuisvest. Hiervoor zijn kamers in vrije-sector-huurwoningen en in voormalig zorgvastgoed beschikbaar.

⁷ In verband met het voorkomen van onthulling zijn wijken met sociale huurwoningen voor vergunninghouders in 2018 met minder dan 5 samengevoegd tot overige wijken in het stadsdeel.

mogelijk onzelfstandig (kamergewijs) gehuisvest. Hiervoor zijn kamers in vrije-sector-huurwoningen en in voormalig zorgvastgoed beschikbaar. Bij huisvesting bij een referent (gezinshereniging) is geen nieuwe woningen nodig.

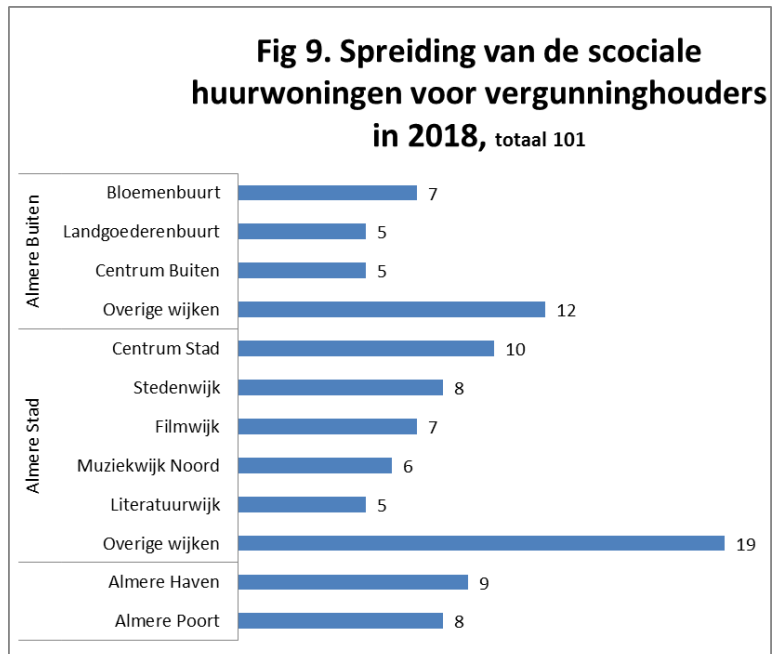
Alleenstaande minderjarige vluchtelingen

Op 1 januari 2018 woonden er 44 alleenstaande minderjarige vluchtelingen in instellingsverband in Almere. Amv's die 18 worden stromen uit naar een (on)zelfstandige woonruimte. Het aanbieden van een woonruimte is de verantwoordelijkheid van de gemeente. Van deze 44 alleenstaande minderjarige vluchtelingen zijn er 29 gehuisvest in Almere, elf stroomden uit naar een andere gemeente. Op 1 januari 2019 wonen nog vier alleenstaande minderjarige vluchtelingen in instellingsverband. Vanaf 2019 verdwijnt de doelgroep ex-amv grotendeels uit Almere, omdat Nidos gaat samenwerken met andere uitvoeringspartners in andere gemeenten.

Amv's die nog in 2018 of het begin van 2019 hun 18^e verjaardag vierden, zijn nog door de gemeente gehuisvest. De jongere amv's zijn door Nidos overgeplaatst naar opvang in andere gemeenten. Daarnaast wonen er nog tien alleenstaande minderjarige vergunninghouders elders in de stad, bijvoorbeeld bij pleeggezinnen.

Taakstelling eerste halfjaar 2019

De verwachting is dat de taakstelling voor 2019 lager is dan die van 2018. Voor het eerste halfjaar staat de taakstelling op 94 personen, aangevuld met de -administratieve- achterstand uit het tweede halfjaar van 2018 van 11 personen. Dit is ongeveer een derde minder dan voor de eerste helft van 2018. Voor de tweede helft van 2019 heeft het Rijk nog geen prognose afgegeven.

Hoofdstuk 4: Participatie, werk, inburgering en maatschappelijke begeleiding

Investerings	Regulier beleid	Kosten x € 1.000,-	Effecten
Ondersteuning maatschappelijke begeleiding	Deze middelen worden vanuit de COA gelden regulier ter beschikking gesteld.	€ 237	De volwassen vergunninghouder wordt ondersteund bij praktische zaken (aanvraag huur- en zorgtoeslag, verzekeringen etc.). Vergunninghouders worden wegwijs gemaakt in de Nederlandse samenleving. Risico van schulden wordt direct gesignaleerd en waar nodig opgepakt.
			19 vergunninghouders hebben PVT (verplicht onderdeel inburgeringswet) afgerond (start 9 maanden na aankomst in Almere).
Juridische begeleiding	Deze middelen worden vanuit de COA gelden regulier ter beschikking gesteld.	€ 75	Vergunninghouder krijgt juridische ondersteuning bij het aanvragen van bijv. gezinshereniging, wijzigingen in de vergunning etc.
Inzet van tolken		€ 20	Er is zekerheid dat de informatie die wordt verstrekt wordt begrepen (vooral belangrijk bij de rechten en plichten van de participatiewet).
NOA assessments		€ 8	176 NOA assessments zijn afgenomen.
			Er is meer inzicht in welke achtergrond de vergunninghouder heeft en welke uitstroom / traject hier op kan aansluiten.
Pilot klaar voor een baan (Cirkelbaan)		€ 50	24 vergunninghouders zijn vanaf september gestart met een intensief duaal traject, waarbij er gewerkt wordt met (taal)stages, taalmaatjes en waarbij er nauw samengewerkt wordt met diverse sectoren. Doel is dat de vergunninghouder uitstroomt richting een BBL traject.
Inzet van werk en participatietrajecten	Voor reguliere bijstandsgerechtigden worden er ook trajecten ingezet die ondersteuning bieden bij het overbruggen van de afstand tot de arbeidsmarkt .	€ 243	213 voorbereidende trajecten werk 66 duale trajecten 47 trajecten gericht op participatie

Werk en participatie

Het aantal vergunninghouders dat een (gezamenlijke)uitkering ontvangt is 647.

Vorbereidende trajecten gericht op werk zijn vooral gericht op het opdoen van extra vaardigheden, zodat de kansen om in te stromen in de reguliere arbeidsmarkt worden vergroot. In 2017 volgden 168 vergunninghouders een voorbereidend traject gericht op werk, in 2018 waren dit er 213.

Tot slot zijn er trajecten die specifiek inzetten op maatschappelijke participatie / sociale activering, 47 vergunninghouders hebben zich in 2018 ingezet als vrijwilliger, in 2017 waren dit er 40.

Sectorgericht inburgeren

Sectorgericht inburgeren is een duaal traject, waarbij deelnemers naast hun inburgering voorbereid worden om in een van de beroepssectoren aan de slag te gaan. In september 2018 zijn 24 deelnemers gestart met de pilot *Klaar voor een baan*. Zij zijn geselecteerd op basis van hun beroepsambitie en beschikbaar inburgeringsbudget van Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). De deelnemers zijn vergunninghouders die in het land van herkomst een beroepsverleden hebben of die zich willen oriënteren op een beroepsperspectief in Nederland. Naast taalonderwijs, krijgen de deelnemers in de eerste vier maanden (blok 1) maatschappelijke stages aangeboden om de taal in een praktische omgeving te leren. Er zijn bedrijfsbezoeken afgelegd aan werkgevers en onderwijsinstellingen. Ook worden taalmaatjes ingezet om de gespreksvaardigheden verder te ontwikkelen. Na het afronden van het eerste blok blijkt dat de meeste deelnemers het vereiste niveau A2 al min of meer beheersen. In het daarop volgende blok worden werkstages aangeboden (door potentiële werkgevers) om een beroepscontext te geven aan het leren van de taal.

De gemeente Almere heeft samen met werkgevers en onderwijsinstellingen een intentieverklaring ondertekend. Deze organisaties willen aan deze pilot bijdragen met stageplaatsen en later, waar mogelijk, een MBO bbl-dienstverband⁸. De organisaties zijn: Arbeidsmarkt bureau en bemiddelingsbureau Metechnica, het Opleidings- en ontwikkelingsfonds voor het Technisch Installatiebedrijf (OTIB), Uitzendbureau COVEBO, Uitzendbureau Herenbos, Banen in het Groen, De Flexwinkel, Uitzendbureau AB, Kleur in Cultuur, Stichting Present, AERES MBO en ROC van Flevoland

De pilot loopt tot 31 augustus 2019 en de eerste ervaringen zijn positief. Begin 2019 starten de deelnemers met het tweede blok. Ze lopen twee dagen per week stage bij een potentiële werkgever en gaan twee dagen naar school voor verdere taalontwikkeling. Het doel is dat ze de taal beroepsmatig in de praktijk brengen. Afhankelijk van hun taalontwikkeling en opgedane ervaring, kunnen ze met een MBO bbl-opleiding hun beroepskwalificatie halen.

Uitstroom

Figuur 10 toont de uitstroomcijfers van 2018. In vergelijking met 2017 is een stijging te zien van de uitstroom. Vooral het aantal vergunninghouders dat parttime werkt of onderwijs volgt is toegenomen. In 2018 zijn 20 vergunninghouders uitgestroomd door een ander of werk: 17 naar werk, twee ontvingen een ANW uitkering⁹ en één als zelfstandige ontving een BBZ uitkering¹⁰

Figuur 10. Uitstroomcijfers

Reden (gedeeltelijke) uitstroom	2017	2018
Ander inkomen of werk	14	20
Parttime werk	30	107 ¹¹
Aanvang studie	4	44
Uit het bestand	34	28

⁸ BBL = Beroeps Begeleidende Leerweg

⁹ Algemene nabestaandenwet

¹⁰ Besluit bijstandsverlening zelfstandigen

¹¹ In 2018 hebben 107 unieke personen parttime inkomsten gehad. Dit is wisselend per maand.

Directe uitstroom is niet voor iedereen direct mogelijk. In totaal is van 79 vergunninghouders bekend dat zij vanwege psychische- en/of lichamelijke belemmeringen en/of het verrichten van zorgtaken de aankomende zes tot twaalf maanden niet in staat zijn om in één van de voorbereidende trajecten geplaatst te worden. Met deze cliënten, en partijen in het maatschappelijk middenveld, is geregeld contact.

Inburgering

Vergunninghouders hebben te maken met een wettelijke verplichting in het kader van de wet inburgering. Zij krijgen na hun huisvesting drie jaar de tijd om minimaal A2 niveau te halen in het lezen, schrijven, spreken en luisteren in het Nederlands. De uitvoering van de wet is belegd bij DUO. Om de inburgering te organiseren krijgt de vergunninghouder een budget van € 10.000 van DUO. Het gaat hier om een lening die teruggevorderd kan worden als de vergunninghouder niet slaagt voor het inburgeringsexamen. Als de vergunninghouder voor alle examenonderdelen slaagt, dan wordt de lening kwijtgescholden. De vergunninghouder kan zich inschrijven bij een door 'Blik Op Werk' erkende taalaanbieder om de inburgeringsplicht binnen de wettelijke termijn in te lossen. Daarnaast zijn er twee verplichte onderdelen die betrekking hebben op kennis van Nederlandse maatschappij en arbeidsmarkt.

Om de inburgeringscursus te kunnen volgen hebben in 2018 ongeveer 99 vergunninghouders in Almere een lening afgesloten (in 2016 waren dit er ongeveer 422 en in 2017 ongeveer 213). Van ongeveer 400 vergunninghouders verloopt de inburgeringstermijn binnen 6 tot 12 maanden, dus ongeveer 34%¹² van de vergunninghouders moet de inburgering snel gaan halen.

Figuur 11 laat zien dat in 2016 46 mensen het examen op A2 niveau haalden, 18 kregen een vrijstelling op basis van een ander diploma¹³. In 2017 haalden 7 mensen het A2 niveau en werden 13 vrijgesteld op basis van een ander diploma. En in 2018 werden 15 mensen vrijgesteld op basis van een ander diploma. Hiermee hebben 99 Almeerse vergunninghouders voldaan aan de inburgering.

Figuur 11. Overzicht bepaalde diploma's vergunninghouders op basis van gegevens van DUO.

Examenniveau	2016	2017	2018	Totaal
A2(basisniveau)	46	7	-	53
Vrijstelling op basis van ander diploma	18	13	15	46
Totaal	64	20	15	99

Het Participatieverklaringstraject (PVT)

Het participatieverklaringstraject is sinds oktober 2017 een verplicht onderdeel van het inburgeringsexamen. Dit traject bestaat uit een inleiding in de Nederlandse kernwaarden, rechten en plichten en het ondertekenen van de participatieverklaring. In Almere zijn er in 2018 19 verklaringen ondertekend.

¹² Van de 400 vergunninghouders verloopt de inburgeringstermijn: 1.167 inburgeringsplichtige vergunninghouders * 100 = 34%

¹³ Bij het behalen van een Nederlandstalige MBO-/HBO- of universitair diploma, volgt automatisch vrijstelling van het inburgeringsexamen.

Maatschappelijke begeleiding

Inburgeringsplichtige vergunninghouders (tussen 18 en 64 jaar) krijgen, na huisvesting in een gemeente, maatschappelijke begeleiding. Bij deze begeleiding worden vergunninghouders geholpen bij praktische zaken, zoals inschrijven bij een huisarts, vinden van een school voor kinderen of regelen van contracten met nutsbedrijven. Daarnaast heeft maatschappelijke begeleiding als doel om het sociale netwerk van de vergunninghouder te versterken om integratie en participatie in de stad te bevorderen.

In 2018 is iedereen met de basismodule maatschappelijke begeleiding gestart. Daarnaast zijn 117 aanvullende modules maatschappelijke begeleiding gestart:

- 55 modules 'Weg in de wijk'. In deze module wordt de aandacht gevestigd op participatie in de wijk. Specifiek om de participatiemogelijkheden van vergunninghouders met thuiswonende kinderen te bespreken. Zo wordt de link gelegd naar activiteiten in sportvoorzieningen en buurtcentra.
- 9 modules die betrekking hadden op participatie.
- 53 verlengingen¹⁴ : voor sommige vergunninghouders is één jaar maatschappelijke begeleiding niet voldoende.

De medewerkers van de gemeente Almere hebben in 2017 twee focusgroepen geraadpleegd onder de Syrische en Eritrese vergunninghouders. Via de focusgroep van Eritrese vergunninghouders en een aantal sleutelfiguren binnen de gemeenschap, is de gemeentelijke aanpak getoetst en casuïstiek aangereikt. Deze feedback zorgde voor betere aansluiting op de vragen van de doelgroep. Om deze bijdrage in te bedden in de keten is aan Vluchtelingenwerk Almere gevraagd om vanaf 2019 de gesprekken met vergunninghouders (of vertegenwoordigers daarvan) te organiseren. Vluchtelingenwerk organiseert jaarlijks een rondtafelgesprek met de ketenpartners om input en ideeën op te halen. Zo wordt vraag en aanbod zoveel mogelijk op elkaar afgestemd.

De gemeente Almere heeft veel energie gestoken in het aanjagen van samenwerking tussen de verschillende aanbieders in de stad. Hierdoor is het netwerk tussen deze partijen beter ontwikkeld en is, in de ondersteuning, zoveel mogelijk gebruik gemaakt van het bestaande aanbod. De ervaringen van de netwerkpartners over de samenwerking rondom maatschappelijke begeleiding zijn opgetekend tijdens een evaluatiebijeenkomst, georganiseerd door Vluchtelingenwerk Nederland. Uit deze evaluatie zijn een aantal belangrijkste inzichten naar voren gekomen:

- De jonge vergunninghouder is enthousiast en wil graag integreren.
- Meldingen die gedaan worden bij het wijkteam worden snel opgepikt.
- De vertegenwoordigers zijn erg te spreken over de klantmanagers bij de gemeente.
- De druk op de woningmarkt blijft bestaan.
- Jongeren tussen de 18 en 23 jaar hebben weinig financiële ruimte om eens iets extra's te doen zoals sporten of een andere hobby. Ze zijn meestal afhankelijk van een uitkering of studiefinanciering. De wens wordt uitgesproken voor een stadspas.
- Er blijft een behoefte om nog intensiever met elkaar samen te werken.

---

¹⁴ De maatschappelijke begeleiding wordt met zes maanden verlengd.

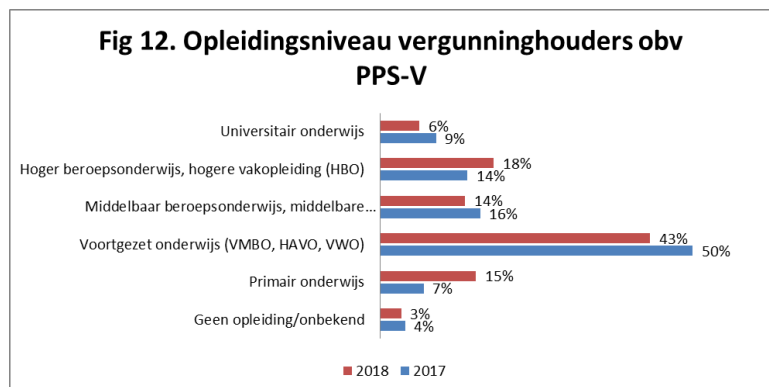
Hoofdstuk 5: Toeleiding naar onderwijs

Investerings	Regulier beleid	Kosten x € 1.000,-	Effecten
IB+ (peer to peer coaching, ontwikkeling workshop psychosociale ondersteuning, informatiefilm onderwijs)	Sluitende aanpak jongeren (SAJ) / maatwerk trajecten die zijn ontwikkeld om ervoor te zorgen dat jongeren een startkwalificatie behalen.	€ 40	De vergunninghouder is zelf verantwoordelijk, omdat hij zelf het traject vanuit zijn DUO middelen bekostigd (€ 6.000 per cursist).
	Regulier beleid: jongeren onder de 27 jaar moeten een startkwalificatie behalen voor betere kansen op de arbeidsmarkt.		37 studenten hebben in 2017/2018 het traject succesvol afgerond. 22 studenten zijn in 2018/2019 met het traject gestart.
		€ 4	Er is een voorlichtingsfilm over het Nederlandse onderwijssysteem in meerdere talen beschikbaar.
		€ 2	40 studenten hebben de workshop psychosociale ondersteuning gekregen.
Samenwerkingsconvenant met UAF is gesloten.		€ 1.2	13 studenten via UAF begeleid: 3 klanten zijn gestart via convenant en 10 klanten via zelfstandige aanmelding waarvoor niet wordt gefactureerd.

In 2018 zijn 66 vergunninghouders gestart met een traject gericht op onderwijs/werk, in 2017 waren dit er 40. Ook zijn 7 vergunninghouders gestart met een HBO schakeljaar (inclusief doorstroom vanuit IB+ 2017/2018) en 13 met een voorbereidend traject via het Universitair Asiel Fonds (UAF). Van de hoog opgeleide vergunninghouders volgen 21 van hen een intensief inburgeringstraject via de Vrije Universiteit van Amsterdam.

Opleidingsniveau

Gemeente Almere maakt gebruik van de persoonsprofiel scan vluchtelingen (PPS-V's) om de zelfredzaamheid, eventuele belemmerende factoren, werkzoekgedrag, het Nederlands en Engels taalniveau, de leerbaarheid, de persoonlijkheid en de competenties van een vergunninghouder in beeld te

brengen. De PPS-V maakt onderdeel uit van de integrale intake met de klantmanager en Vluchtelingenwerk, van waaruit de vergunninghouder een passend vervolgtraject krijgt aangeboden. De PPS-V bestaat uit verschillende vragenlijsten, met vragen over bijvoorbeeld de gevolgde opleidingen, werkervaring en persoonlijkheid, twee taaltesten (Nederlands en Engels) en twee capaciteitentesten over het algemene cognitieve niveau en leerbaarheid.

De PPS-V's geven een beeld van het opleidingsniveau van onder andere jongere vergunninghouders op zo'n manier dat de niveaus vergelijkbaar zijn met de Nederlandse opleidingsniveaus. In 2018 is bij 176 vergunninghouders uit de doelgroep een PPS-V afgenomen. De gemiddelde leeftijd van de deelnemers is 32,3 jaar. Dit was in 2017 26,3 jaar.

Van deze vergunninghouders heeft bijna een kwart, 24% een opleidingsniveau in eigen land dat vergelijkbaar is met een Nederlands HBO- of universitair niveau. Bijna twee op de tien (18%) heeft geen onderwijs of alleen basisonderwijs gehad.

De PPS-V meet ook de capaciteiten en het leervermogen van de vergunninghouder. Dit geeft een indicatie van het potentieel van de vergunninghouder. De figuur hiernaast laat zien dat 53% van de vergunninghouders die in 2018 een PPS-V heeft afgenomen een middelbaar leervermogen heeft, 26% scoort onder het gemiddelde (MBO) leervermogen en 20% scoort boven het gemiddelde.

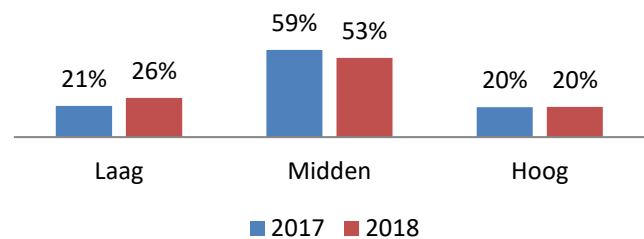
Taal

Taalniveau 'A2' is het minimale niveau dat iemand moet hebben voor het inburgeringsexamen. Dit taalniveau is voldoende om eenvoudige korte teksten te begrijpen. Van de gehele bevolking beheerst 80% taalniveau 'B1' of hoger: voldoende om teksten te begrijpen die vooral uit veelgebruikte woorden bestaan. In 2017 beheerst 17% van de vergunninghouders waarbij een PPS-V is afgenomen het taalniveau A2 of hoger, in 2018 is dit 13%.

De helft (52%) van de vergunninghouders waarbij een PPS-V is afgenomen is het Engels tekstbegrip goed. Dit was in 2017 49%.

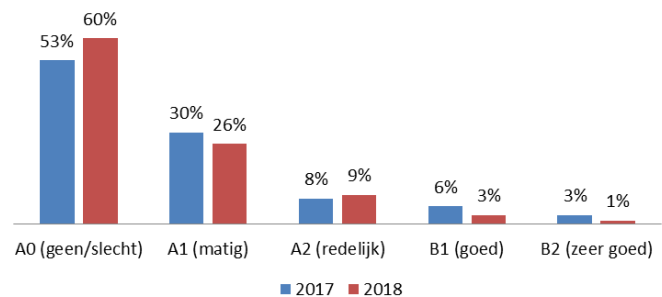
Fig. 13 Leervermogen (mbo normgroep),

2017 n= 257 en 2018 n= 182

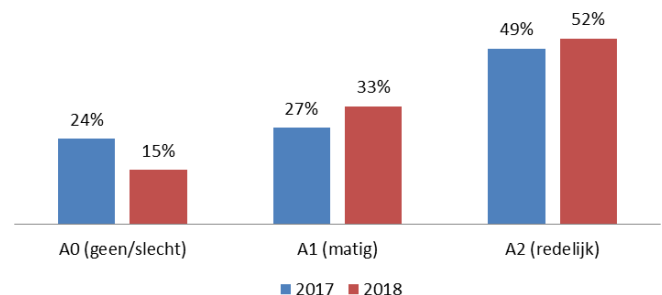
Fig 14. Nederlandse taalvaardigheid,

2017 n= 205 en 2018 n=169

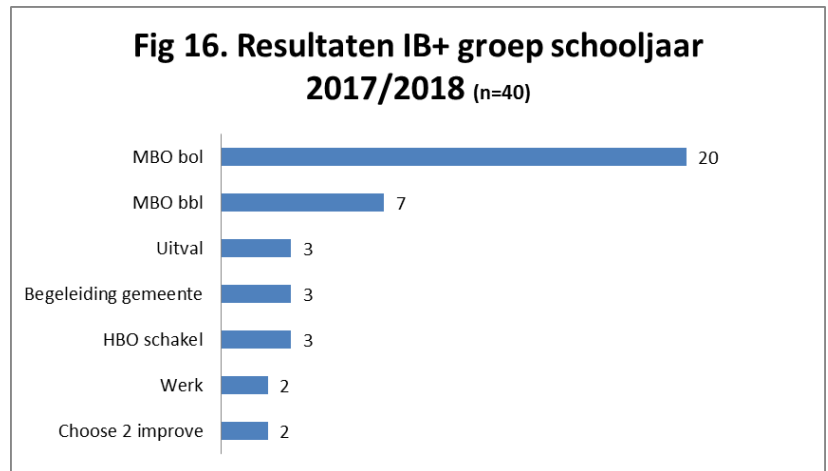
Fig 15. Engels tekstbegrip,

2017 n= 163 en 2018 n=79

Onderwijs voor niet-leerplichtige vergunninghouders / pilot IB+

In het schooljaar 2017/2018 is gestart met de pilot IB+ (In Beweging Plus), waarbij er een duaal traject wordt aangeboden aan studenten in de leeftijd van 18 t/m 29 jaar. Het programma was opgebouwd uit vier lesperiodes van tien weken. De inhoud bestond uit de verplichte inburgering/taalontwikkeling, aangevuld met onderwijs – en arbeidsmarkt oriëntatie (les en stage), coaching, rekenen, onderwijssocialisatie en activiteiten gericht op netwerkontwikkeling. Het traject is gericht op instroom naar mbo, hbo of de arbeidsmarkt. Alle studenten ontvangen peer-to-peer coachings van Almeerse HBO studenten. Het eerste schooljaar is afgerond, de helft van de deelnemers is doorgestroomd naar een MBO bol¹⁵ opleiding, zeven naar een MBO bbl¹⁶ opleiding en drie naar een HBO schakeljaar.

In september 2018 is de nieuwe groep IB+ gestart (schooljaar 2018/2019) met 22 jonge vergunninghouders. Twee zijn inmiddels gestopt (de een vond het te breed en de ander hield zich niet aan de regels). In november is er een leerling ingestroomd, hierdoor telt het IB+ traject nu 21 leerlingen.

Persoonlijke ontwikkeling van de IB+ deelnemers

Om de impact van het IB+-traject te meten, is er een meetinstrument, in de vorm van een vragenlijst, ontworpen. Van de IB+ deelnemers is een tussenrapportage¹⁷ opgeleverd waarin hun welzijn in beeld is gebracht. Uit deze meting blijkt dat 75% van de deelnemers zegt gelukkig tot zeer gelukkig te zijn, 65% geeft aan genoeg vrienden te hebben en 60% weet wie hen kan helpen als ze vragen hebben. De lessen van de IB+ wordt door 35% soms begrepen en soms niet en 55% geeft aan de lessen wel altijd te kunnen volgen. Voor taal vindt 42% dat ze redelijk goed Nederlands spreken, lezen en schrijven, 37% van de deelnemers vindt dat ze het Nederlands goed beheersen. Driekwart weet ook al wat ze hierna willen studeren. Het merendeel van de deelnemers (85%) is positief over de toekomst. Alle deelnemers waarderen hun coach.

Aan het curriculum is het onderdeel 'psychosociale ondersteuning' toegevoegd. Dit wordt in de vorm van workshops gegeven, die ingaan bijvoorbeeld op stressreductie. De eerste workshop is gestart in januari 2019. Daarnaast is er intensieve samenwerking met UAF (Universitair Asiel Fonds). Voor het schooljaar 2018/2019 ondersteunen zij de studenten extra. Deze extra ondersteuning zorgt ervoor dat aan het curriculum 'ICT vaardigheden' is toegevoegd en dat er extra aandacht (in groepjes) wordt gegeven aan studenten die in potentie kunnen doorstromen naar MBO 3 of 4.

¹⁵ Bol= beroeps opleidende leerweg

¹⁶ Bbl= beroeps begeleidende leerweg

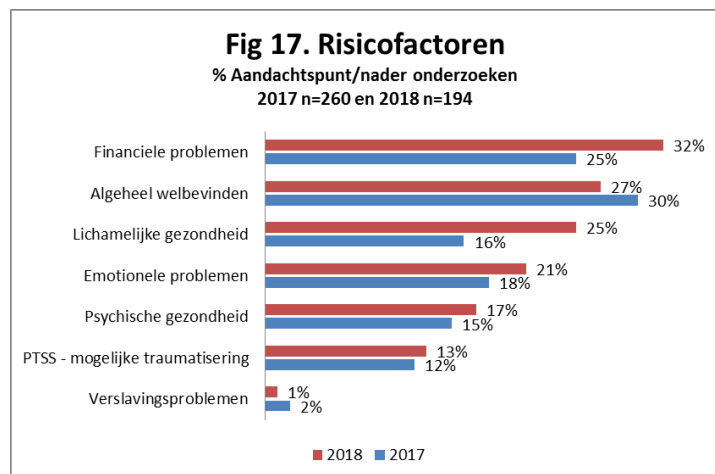
¹⁷ Tussenrapportage studentjobcoach refugees Almere, januari 2019. Auteurs: Pleuntje Sijl en Niamh Hermsen

Hoofdstuk 6: Gezondheid verbeteren

Investerings	Regulier beleid	Kosten x € 1.000,-	Effecten
Verhogen culturele sensitiviteit		€ 2	Er zijn intervisie bijeenkomsten georganiseerd.
Verbeteren van de samenwerking	Samenwerking met deze partijen is een reguliere activiteit		Onderwerp gezondheid is geïntegreerd in het PVT (o.a. filmpje gezondheid wordt gebruikt).
			Via het NOA assessment heeft klantmanager meer inzicht in de eigen gezondheidsbeleving van de vergunninghouder en kan hier het plan van aanpak op afstemmen.
Doelgroep betrekken bij het onderwerp gezondheid			In samenwerking met de doelgroep wordt gekeken op welke wijze sociaal isolement doorbroken kan worden.
Zorgoverdracht ¹⁸ COA - gemeente verbeteren			Er zijn afspraken gemaakt met het betreffende wijkteam bij het AZC. 5 aandachtsdossiers (multiprobleem gezinnen)
Aandacht realiseren voor het onderwerp gezondheid	Ambassadeurschap wethouder		Er wordt voor het onderwerp 'Gezondheid' in breder perspectief aandacht gevraagd (o.a. via G40 en netwerkpartners).

In het programmaplan wordt beschreven dat het wegvluchten uit een onveilig land, de vlucht zelf, en het aanpassen aan een nieuwe samenleving voor sommige vluchtelingen nadelige gevolgen kan hebben voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid. Dit blijkt ook uit de overzichtsrapportage van de persoonsprofiel scan vluchtelingen (PPS-V's)¹⁹. In figuur 17 een overzicht van de risicofactoren die een aandachtspunt zijn of nader onderzocht dienen te worden.

Zo heeft bijna 1 op de 3 kandidaten waarbij in 2018 een PPS-V is afgenomen financiële problemen. Ook geeft een kwart van hen aan dat ze zich niet gezond voelen, 17% voelt zich ook psychisch niet in orde.

¹⁸ Er zijn specifieke afspraken gemaakt voor de overdracht van aandachtsdossiers tussen AZC Almere en de gemeente Almere. Dit is (nog) niet van toepassing voor alle andere AZC's.

¹⁹ De afgenomen PPS-V's geven vooral een beeld van de *jongere* hoog/midden opgeleide (in land van herkomst) vergunninghouders en zijn daardoor niet representatief voor *alle* vergunninghouders uit de doelgroep.

Netwerk 'actief gezonder'

Binnen het netwerk 'Actief gezonder' wordt kennis gedeeld en signalen met elkaar besproken. Uit de evaluatie met partners uit het netwerk 'actief gezonder' komt dat de samenwerking binnen dit netwerk hun goed helpt bij het uitvoeren van ondersteuning aan de doelgroep. Het netwerk komt vier keer per jaar bij elkaar. In 2018 stonden drie thema's centraal:

1. Tand(arts)zorg

De werkwijze toeleiding / verwijzing naar tandarts is geactualiseerd. Betrokken partners, waaronder Vluchtelingenwerk en het Taalcentrum, verwijzen op basis van deze werkwijze actief door. In Flevoland zijn op deze manier 89 kinderen²⁰ doorverwezen, waarvan een groot gedeelte uit Almere komt. En het onderwerp mondgezondheid is geïntegreerd in workshop 5 van het participatieverklaringstraject. Het filmpje gezondheid wordt getoond en de deelnemers ontvangen het boekje 'Gezond leven' van Pharos.

2. Behoeftetepeiling / samenwerking met sleutelfiguren

Vanuit het netwerk is er op meerdere momenten afstemming geweest met sleutelfiguren uit de Eritrese en Syrische gemeenschap. De input van sleutelfiguren is heel waardevol gebleken, vooral voor het thema 'sociaal isolement'.

3. Sociaal isolement

Vanuit dit thema wordt er gezocht en geëxperimenteerd met manieren om vergunninghouders te betrekken in de sociale infrastructuur van Almere. Hierbij wordt vooral de focus gelegd op twee groepen die extra kwetsbaar zijn: (Eritrese) jongeren en vrouwen. Er wordt onderzocht in hoeverre er een buurtfunctie ingericht kan worden binnen het buurtcentrum in Almere Haven (naar het voorbeeld van buurtcentrum Kardoes).

Gezondheidsprofiel Almere

In het gezondheidsprofiel van Almere waren een aantal adviezen opgenomen, waaronder het inzetten op voorlichting, cultuur sensitief werken en het inzetten van sleutelfiguren. In 2018 heeft dit geresulteerd in de ontwikkeling van een voorlichtingsfilm over gezondheid. Deze film is beschikbaar voor alle partners en wordt ook gebruikt als onderdeel van het participatieverklaringstraject.

Cultuur sensitief werken blijft continue aandacht vragen en is een belangrijk onderdeel van het werk van de professionals. In 2018 is er intervisie gegeven aan de participatieadviseurs en de betrokken klantmanagers om dit verder in te bedden.

Het werken met sleutelfiguren heeft in 2018 meer aandacht gekregen. Er zijn meerdere sleutelfiguren binnen de Syrische en Eritrese gemeenschappen, waar vraagstukken en/of dilemma's mee besproken worden.

Ambassadeurschap gezondheid

Welzijn en gezondheid zijn belangrijke voorwaarden om actief mee te doen als inwoner in Almere. Jerzy Soetekouw, wethouder Almere, is een van de acht ambassadeurs Gezondheid in Nederland. Het ambassadeurschap biedt de mogelijkheid om samen met partners dit onderwerp verder uit te diepen en dit onderwerp actief te agenderen (o.a. binnen het netwerk 'actief gezonder' en G40).

---

²⁰ Bron: tandartspreventiemedewerker GGD

Hoofdstuk 7: Kwetsbare groepen

Investerings	Regulier beleid	Kosten x € 1.000,-	Effecten
Er is een jongerenmodule ontwikkeld.		€ 0	De doelgroep is inzichtelijk gemaakt en er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met betrokken partijen. (Kosten worden in 2019 verwacht. Vanaf dat moment worden de modules daadwerkelijk ingezet.)
Netwerkontwikkeling met partijen in het kader van een sluitende aanpak:			Met partijen is een afsprakenkader ontwikkeld t.b.v. een soepele overdracht op het gebied van wonen, inkomen en zorg en ondersteuning.
Realiseren van meer toekomstperspectief voor kwetsbare jongeren		Via middelen onderwijs/participatie: € 150 ²¹	PrO- traject voor jonge statushouders.
Extra ondersteuning ex-amv		Via middelen armoede: € 47	Jonge vergunninghouders worden extra ondersteund op de onderdelen taal, eenzaamheid en netwerk

Ex-amv

De samenwerking met diverse partijen (Taalcentrum, Nidos, Jade, Vitree, Kwintes, Vluchtelingenwerk, gemeente Almere) die betrokken zijn bij de ondersteuning van ex-amv's is in 2018 geïntensiveerd. Er is een 'sluitende aanpak' voor ex-amv's opgesteld, waarin gezamenlijk aanbod en vraag zijn afgestemd en waar helder procesafspraken zijn gemaakt. Ieder kwartaal heeft er regulier overleg plaats gevonden voor de ontwikkeling van het afsprakenkader en om de afspraken met elkaar te monitoren. Vanaf 2019 verdwijnt grotendeels de doelgroep ex-amv, omdat Nidos gaat samenwerken met andere uitvoeringspartners die niet in Almere gevestigd zijn.

Inzet jongeren module voor ex-amv

Het grootste gedeelte van de jongeren is op hun 18e nog onvoldoende zelfredzaam om zonder ondersteuning zelfstandig te leven. De zorgen die zijn gesignaleerd betreffen veel leefgebieden; prioriteit bij gezinshereniging (motivatie), (psychische) gezondheid, financiën, zorgmijding en gebrek aan perspectief. In samenwerking met Vluchtelingenwerk is een specifieke jongerenmodule ontwikkeld die ingaat op genoemde leefgebieden. Daarnaast zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt met partijen die bijvoorbeeld in het kader van de Wmo ook ondersteuning geven. Het doel is om jongeren hiermee beter voor te bereiden op en te ondersteunen op het voeren van een zelfstandig huishouden. Vanaf januari 2019 wordt de jongerenmodule effectief ingezet.

PrO traject: een traject voor jonge vergunninghouders

De doelgroep jonge vergunninghouders (16-27 jaar) is één van de prioritaire groepen binnen de integrale aanpak voor kwetsbare jong volwassenen. In samenwerking met PrO (Praktijkonderwijs) Almere en het taalcentrum Almere is een traject ontwikkeld voor jonge vergunninghouders die 18 jaar zijn geworden, maar niet direct vervolgonderwijs kunnen volgen. In dit traject volgen jongeren een jaar extra onderwijs (met veel praktijkgedeelte, waaronder stages) en ontwikkelen zich verder op het gebied van taal, burgerschap, studie en werknemersvaardigheden. Het beoogde resultaat van dit

²¹ Betreft de gemeentelijke bijdrage aan dit traject

project is dat minimaal 80% van deze groep na het schooljaar 2018/2019 bemiddeld is naar werk of naar vervolgonderwijs.

Hoofdstuk 8: Uitkomsten enquêtes vergunninghouders

Om de stand van zaken rond de onderwerpen ‘Gezondheid, welzijn en participatie’ uit het programmaplan *Van vluchteling naar Almeerder* in beeld te brengen hebben de enquêteurs van het Almere Marktonderzoek Advies, in opdracht van Onderzoek & Statistiek van de gemeente Almere, 85 vergunninghouders²² uit de doelgroep geïnterviewd.

Dit onderzoek is een herhaling van hetzelfde kwantitatief onderzoek van vorig jaar. Opnieuw is de korte, eenvoudige gestandaardiseerde vragenlijst²³ in het Nederlands, Engels, Arabisch, Amhaars²⁴ en Tigrinya²⁵ uitgezet onder de doelgroep. Deelnemers werden uitgesloten van het onderzoek als ze jonger dan 18 jaar waren of vóór 2016 in Almere waren komen wonen, dat wil zeggen niet in het asielzoekerscentrum. De enquêteur was aanwezig op de plaatsen waar mensen uit de doelgroep geregeld komen, bijvoorbeeld bij Vluchtelingenwerk (zowel de intakes als de inloopsprekuren), de Participatiefabriek en buurtcentra de Bazuin en de Cobra²⁶.

De respons bleek lastig bij te houden, omdat de enquêteurs bij sommige bijeenkomsten het aantal deelnemers niet konden tellen. De schatting is dat bij de bijeenkomsten van Vluchtelingenwerk ongeveer 15% niet kon deelnemen aan de enquête, omdat ze analfabeet waren of niet één van de vijf talen beheersten. De indruk bestaat dat de enquêteerden mensen met een actieve hulpvraag zijn. Zij bezoeken immers Vluchtelingenwerk, buurtcentra of volgen onderwijs (IB+ en ‘Klaar voor een baan’). De uitersten, de meest geïntegreerde vergunninghouders of de meest geïsoleerde vergunninghouders hebben we met deze methode niet kunnen bereiken. De verwachting is dat dit op een klein deel van de doelgroep van betrekking is en dat het grootste deel van de doelgroep wel is bereikt. Al met al lijkt de conclusie te zijn dat de hier gepresenteerde gegevens een redelijke afspiegeling geven van de doelgroep.

De maximale betrouwbaarheidsmarge is 9 procentpunten. Dat wil zeggen dat wanneer 50% van de respondenten het met een stelling eens is, dit percentage (met 95% waarschijnlijkheid) tussen de 41 en 59% zal liggen. De betrouwbaarheid wordt groter (dus de marge kleiner) naarmate een percentage dichterbij 0 of 100 ligt.

Onderzoeksvragen

1. Wat doen de vergunninghouders in het dagelijks leven en in hoeverre nemen zij deel aan activiteiten in de wijk en stad?

---

²² Kinderen zijn niet in de steekproef meegenomen.

²³ In de bijlage staat de Nederlandse vragenlijst.

²⁴ Het **Amhaars** is een Semitische taal die in Ethiopië gesproken wordt.

²⁵ **Tigrinya** is een Semitische taal die wordt gesproken in Eritrea en de Ethiopische regio Tigray.

²⁶ Alle interviewlocaties: Cirkelbaan Bazuin/Cobra, Vluchtelingenwerk locaties Grote Markt en Rentmeesterstraat, IB+, Humanitas, Sociaal Domein; Werk & Inkomen en de Participatiefabriek

2. Weten zij wat ze moeten doen (en in hoeverre voelen zij zich ondersteund) als ze een probleem hebben met hun gezondheid, als ze schulden hebben en/of ze zich eenzaam voelen?
3. Hoe gezond (mentaal en fysiek) zijn zij?

Beschrijving geïnterviewden

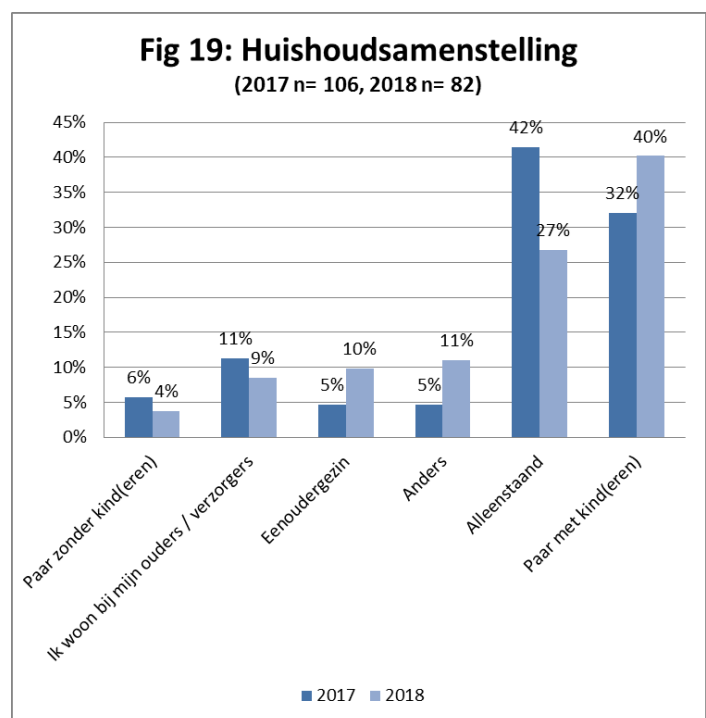
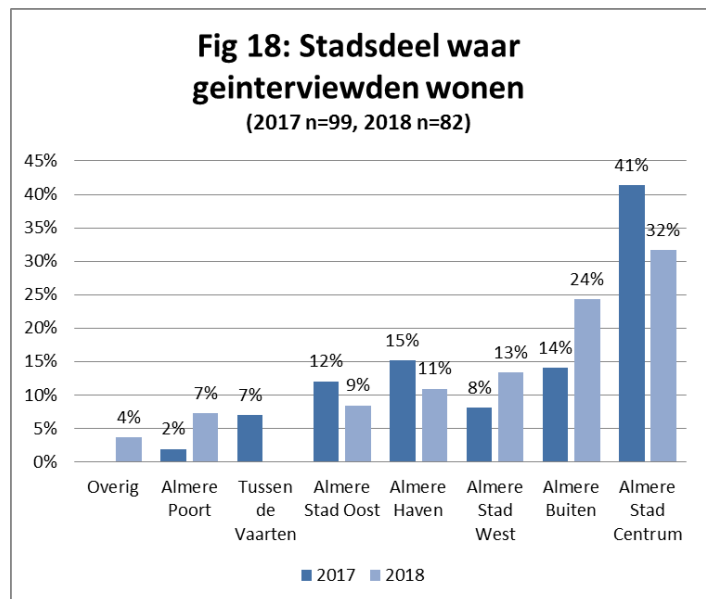
De groep geïnterviewden bestaat uit 36 mannen en 48 vrouwen²⁷. Van de geïnterviewde vergunninghouders zijn 34 mensen tussen de 18 en 30 jaar, 32 zijn tussen de 30 en 45 jaar en 12 vergunninghouders zijn tussen de 45 en 65 jaar. De helft van de geïnterviewden komt uit Syrië en 29% komt uit Eritrea. Figuur 18 laat zien waar de geïnterviewden nu in Almere wonen, in vergelijking met de geïnterviewde vergunninghouders van vorig jaar. De grootste groep, 40%, maakt deel uit van een 'paar met kinderen', gevolgd door alleenstaanden (27%), zie figuur 19.

Vergelijking met de populatie (de doelgroep als geheel)

De man/vrouw verdeling van de geïnterviewden wijkt iets af ten opzichte van de doelgroep, 57% vrouwen zijn geïnterviewd ten opzichte van 42% vrouwen in de doelgroep. Dit is waarschijnlijk te verklaren door de toename van vrouwen het afgelopen jaar.

De leeftijd van de populatie komt ongeveer overeen met die van de respons. Van de geïnterviewden valt 85% in de leeftijdsgroep 18 t/m 44 jaar en 15% in de leeftijdsgroep 45 t/m 64 jaar, van de doelgroep is dit 80% en 18%²⁸.

Net als vorig jaar is het opvallend dat bij geboorteland het percentage Eritreeërs bij de respons hoger is dan bij de populatie, bij de doelgroep is het 9% en bij de respons 29%. De grootste groep vergunninghouders in zowel de doelgroep (61%) als bij de respons (50%) komen uit Syrië. De twee dominante groepen in de huishoudsamenstelling van de respons komt overeen met die van de doelgroep; paar met kinderen (doelgroep: 56%, respons: 40%) en alleenstaanden (doelgroep: 23%, respons 27%). Er zijn dit jaar ook minder alleenstaanden in de respons vergeleken met vorig

²⁷ Niet alle geïnterviewden hebben alle vragen beantwoord, daarom kan de respons (n) per vraag variëren.

²⁸ Kinderen zijn in de steekproef niet meegenomen en daarom is er gecorrigeerd op leeftijd. De doelgroep telt zonder kinderen 817 mensen. De leeftijdsgroep 18 t/m 44 jaar bestaat uit 652 mensen, dit is 80% van de doelgroep.

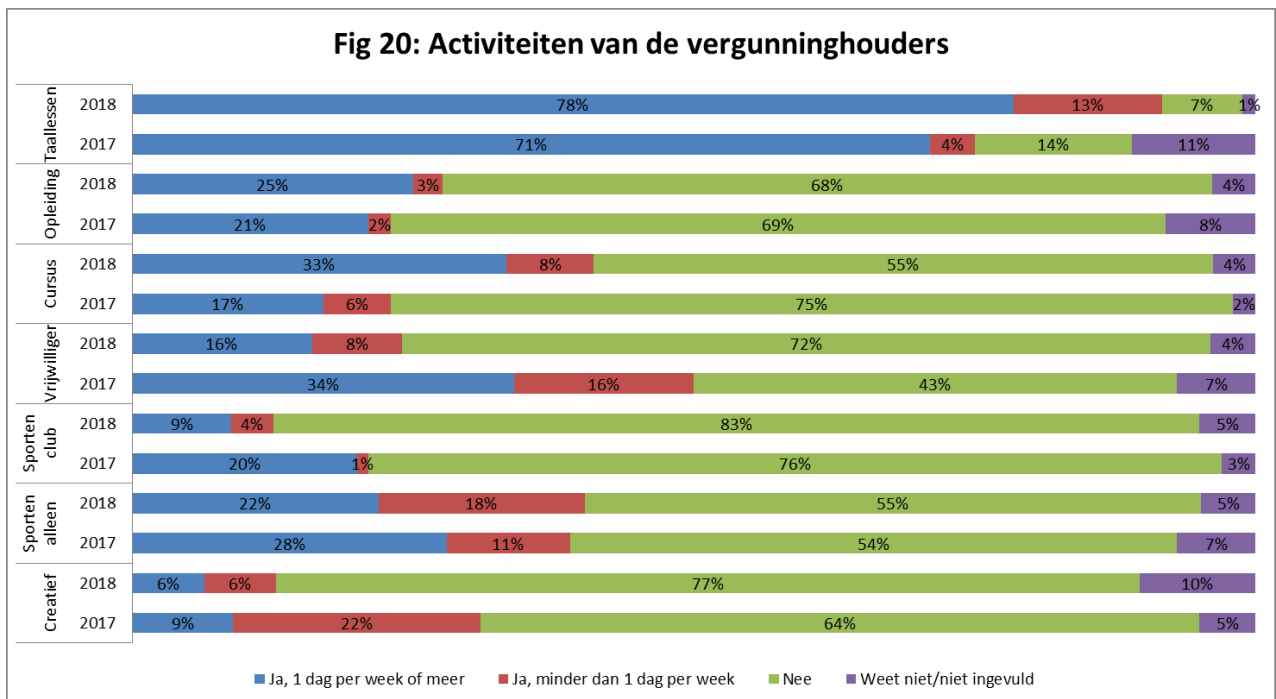
jaar, dit komt omdat er minder IB+’ers hebben gereageerd.

Conclusie: de respons onder vrouwen is iets hoger dan de doelgroep en het aantal Eritreeërs is oververtegenwoordigd, maar deze aantallen vertekenen de resultaten niet²⁹.

Uitkomsten

Het dagelijks leven (antwoord op onderzoeksvraag 1)

Het merendeel van de geïnterviewde vergunninghouders volgt een inburgeringscursus; 42% volgt een cursus die 9 uur per week of minder in beslag neemt, 38% volgt een cursus die tussen de 9 - 15 uur per week in beslag neemt. Twintig procent volgt geen inburgeringscursus, dit was vorig jaar 30%.

In het dagelijks leven zijn de vergunninghouders druk met het volgen van taallessen (91%), zie figuur 20. Dit percentage is hoger dan vorig jaar (75%). Ook volgen meer mensen een cursus, in 2017 was dit 23% in 2018 is dit gestegen naar 41%. Het doen van vrijwilligerswerk is gedaald van 50% naar 24%.

²⁹ We hebben de oververtegenwoordiging gecorrigeerd met een weegfactor, maar dit bleek marginale verschillen op te leveren. Daarom is er voor gekozen om met de originele dataset de analyse uit te voeren.

De meeste vergunninghouders hebben geen betaald werk (87%), 7% van de geïnterviewden geeft aan een baan te hebben van 12 uur per week of minder en 6% van hen heeft een baan van tussen de 12 en 32 uur per week. Dit is niet veranderd ten opzichte van 2017.

De vergunninghouders hebben meer contact met Nederlanders. Dat wil zeggen Nederlandse collega's, burens of kennissen; geen hulpverleners, medewerkers van instanties of personeel in winkels of horeca. Iets meer dan de helft (54%) zegt soms contact te hebben en 19% van hen heeft vaak contact met Nederlanders. In 2017 was dit 47% en 18%. Een kwart van de vergunninghouders (26%) heeft geen contact met 'gewone' Nederlanders. Dit is tien procentpunten lager dan de meting in 2017.

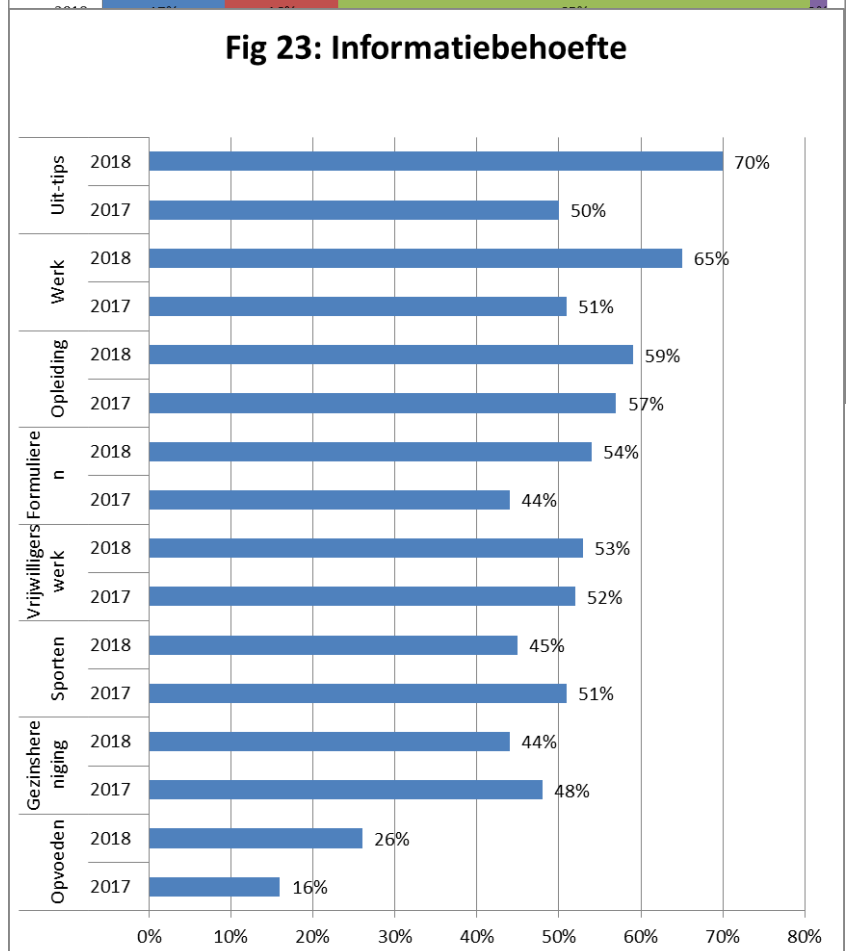
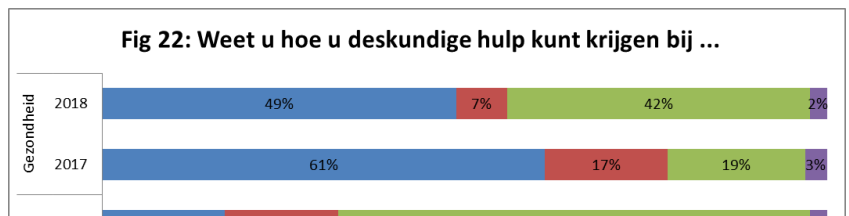
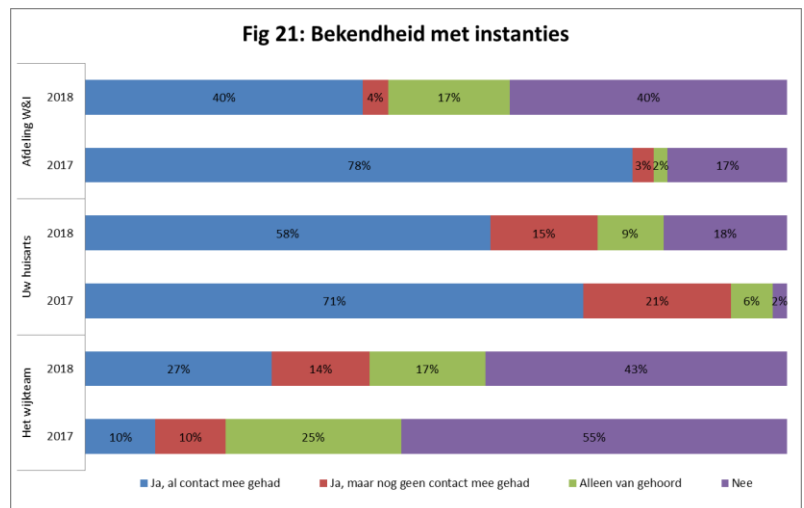
Wat te doen bij problemen?

(antwoord op onderzoeksvraag 2)

De bekendheid van instanties bij de vergunninghouders loopt erg uiteen. De eigen huisarts is onder de vergunninghouders het meest bekend, 58% heeft al contact met de huisarts gehad en 18% geeft aan de huisarts niet te kennen. Dit is vergeleken met vorig jaar een verslechtering, toen gaf 71% aan al contact te hebben met de huisarts en 2% gaf aan de huisarts niet te kennen, zie figuur 21.

Afdeling Werk & Inkomen van de gemeente Almere is minder bekend onder de vergunninghouders, in 2017 gaf 78% van de respondenten aan al contact te hebben gehad, in 2018 was dit 40%. Ook geeft 40% van de respondenten aan deze afdeling niet te kennen, dit was 17% in 2017. Het wijkteam heeft aan bekendheid gewonnen, van 10% in 2017 naar 27% in 2018.

Als een vergunninghouder een probleem met de gezondheid heeft,

zegt 49% (in 2017 was dit 61%) van de vergunninghouders te weten bij welke instantie deskundige hulp te krijgen is, zie figuur 22. Bijna driekwart van de vergunninghouders weet niet welke instanties kunnen helpen bij somberheid of angst. Dit was 58% in 2017.

In figuur 23 is de informatiebehoefte van de vergunninghouders weergegeven. De meeste behoefte is er aan informatie over waar leuke dingen te doen zijn in Almere, gevolgd door werk en over opleidingen. Net als vorig jaar is er het minste behoefte aan hulp bij opvoeden.

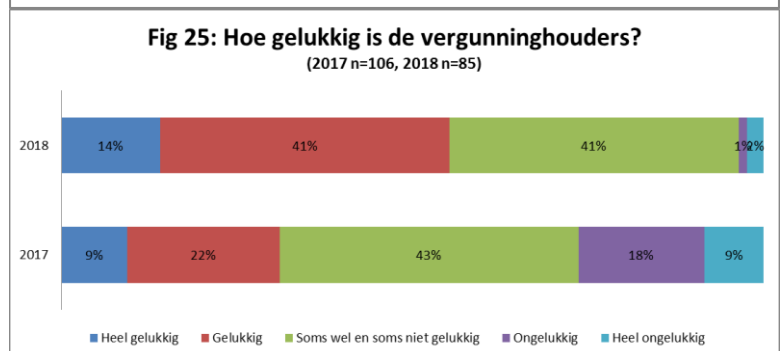
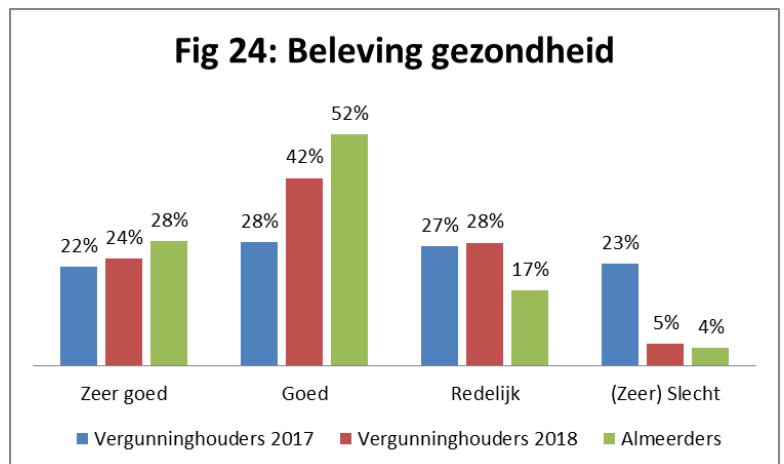
Gezondheid (antwoord op onderzoeksvraag 3)

De geïnterviewde vergunninghouders voelen zich gezonder dan in 2017, de classificatie 'goed' is gestegen van 28% naar 42% en 'slecht' is gedaald van 23% naar 5%. De afstand tussen de ervaren gezondheid van de vergunninghouders en de gemiddelde Almeerder³⁰ is minder groot dan in het voorgaande jaar³¹. Maar er blijft nog een tien procentpunt verschil tussen het 'goed' van de Almeeders en het 'goed' van de vergunninghouders, zie figuur 24.

De meeste vergunninghouders (55%) geven aan (heel) gelukkig te zijn. Dit was in 2017 nog 31%. Het aandeel 'soms wel en soms niet gelukkig' is ongeveer even groot gebleven. Het percentage (heel) ongelukkig is gedaald van 27% naar 4%.

In het kort

- Er worden meer taallessen en cursussen gevolgd, maar de vergunninghouders zijn minder actief met vrijwilligerswerk.
- Ze weten minder de weg naar hulp.
- Er is meer behoefte aan informatie
- De vergunninghouders voelen zich gezonder en gelukkiger.

³⁰ Almere in de Peiling 2016

³¹ Vorig jaar had Inspiratie Inc. zelf 35 enquêtes ingezameld. Deze groep week af van de rest van de respondenten. Zonder hen zou het beeld over gezondheid en het welzijn van de vergunninghouders positiever uitvallen.

Hoofdstuk 9: Investerings en opbrengsten

Volledigheidshalve staat hieronder de hele tabel weergegeven, onderdelen van de tabel zijn per hoofdstuk toegelicht. In de tabel zijn zowel apparaatslasten als programmakosten opgenomen. Niet alle kosten worden vanuit programmamiddelen gefinancierd³².

Ambitie	Activiteit	Realisatie x € 1.000
	Apparaatslasten MO, W&I, ROM	979
	Monitor & evaluatie onzelfstandige huisvesting	28
Wonen	Leegstand en begeleidingskosten	167
Onderwijs	Pilot IB+	42
	Voorlichtingsfilm: onderwijs	4
Gezondheid	Netwerk actief gezonder	-
Participatie & werk	Maatschappelijke begeleiding	237
	Juridische begeleiding	75
	Tolken	20
	PPS-V's	8
	Trajecten	243
	Pilot klaar voor een baan	50
Kwetsbare doelgroepen	Culturele sensitiviteit	2
	Jongeremodule (start in januari 2019)	-
	PrO traject	150
	Project Unlimited (ex-amv)	47
Totaal		2.052

Inzet en investeringen beleids capaciteit

De beleids capaciteit is integraal ingezet op de vijf ambities. Soms is deze inzet concreet aan een van de ambities te koppelen, maar vaak was er sprake van een combinatie van de gestelde ambities. Dat is ook de kracht van de gekozen integrale aanpak van het programma 'Van vluchteling naar Almeerder'.

Daarnaast wordt er beleids capaciteit ingezet voor het voorbereiden van bestuurlijke vraagstukken, raadvragen, opstellen van de monitor en de financiën.

³² O.a. Rijksmiddelen maatschappelijke begeleiding, AMIF subsidie, Armoede, Onderwijs

Uitvoeringscapaciteit

In heel 2018 hebben 19 personen zich in de uitvoering in wisselende samenstelling bezig gehouden met de vergunninghouders. Het betreft dan zowel de rechtmatigheid (koppelen woningen, verstrekken uitkeringen en kredieten voor de woninginrichting) als de doelmatigheid (klanten richting werk, scholing of maatschappelijke activiteiten begeleiden, werkgeverscontacten, enzovoort) en inburgering (dit betreft dan met name de handhaving van inburgeringstrajecten die nog vallen onder de oude wet Inburgering en waar de gemeente alleen handhaaft, dit staat feitelijk los van het programma). En de coördinatie van deze drie.

Een deel van de kosten voor de rechtmatigheidswerkzaamheden (namelijk 2 fte waarmee de verhoogde asielinstream de klanten wordt bediend) en de volledige kosten voor inburgering zitten in de reguliere formatie en budgetten (samen 4 fte).

De kosten voor de extra capaciteit in verband met de uitvoering van het programma voor de rechtmatigheid en de doelmatigheidswerkzaamheden en coördinatie worden bekostigd uit het programma. Een deel van deze kosten worden gefinancierd vanuit de toegekende AMIF (Fonds voor Asiel, Integratie en Migratie) subsidie.

De medewerkers zijn, in verband met de tijdelijkheid van het budget, allemaal inhuurkrachten. De totale kosten waren conform de begroting.

Korte samenvattingen van de opbrengsten van de vijf ambities

1. Taakstelling huisvesting

- De samenwerking met de drie woningbouwcorporaties (Alliantie, Ymere, de Goede Stede) is gecontinueerd. Dit heeft onder andere geleid tot:
  - Meer efficiëntie en overleg bij het plaatsen van de doelgroep waardoor er geen achterstand is ontstaan. De 11 die nog geplaatst moesten worden zijn inmiddels begin januari administratief verwerkt.
  - Een structureel samenwerkingsoverleg
- De onzelfstandige huisvesting is geëvalueerd.

2. Participatie, werk, inburgering en maatschappelijke begeleiding

- Meer uitstroom gerealiseerd richting (parttime) werk en onderwijs.
- Duale traject 'sectorgericht inburgeren' is gestart.
- Modulaire opbouw (maatwerk) van de inzet van de maatschappelijke begeleiding:
  - Inkoopovereenkomst met Vluchtelingenwerk en VMCA
- Er is beter zicht op de positie van vergunninghouder bij het starten van inburgering dankzij de afname van NOA- assessment. Hierdoor wordt de vergunninghouder beter ondersteund bij het kiezen van taallessen. Ook wordt er beter ingespeeld op de participatiemogelijkheden rekening houdend met eventuele (psychische) gezondheidsklachten.
- Er is gestart met uitwisseling van informatie met taalaanbieders over de taalontwikkeling en voortgang van inburgeren (met toestemming van de vergunninghouder). Hierdoor worden aanvullende participatieactiviteiten parallel ingezet om verdere integratie op de arbeidsmarkt te vergroten. Ook wordt er samengewerkt met aanbieders zodat inburgeringslestijden niet conflicteren met werktijden, vrijwilligerswerk of andere door de gemeente georganiseerde ondersteuning.
- Er wordt bij alle vergunninghouders gekeken naar de manier waarop participatie en waar mogelijk betaald werk, ingezet kunnen worden tijdens het inburgeringstraject.

3. Toeleiding naar onderwijs

In samenwerking met ROC van Flevoland, Windesheim Flevoland, Taalcentrum Almere en de Academie van de stad is de pilot IB+ voortgezet. Dit heeft concreet geleid tot:

- Een nieuwe groep van 22 studenten.
- Voortzetting van de betrokkenheid van het bedrijfsleven (in samenwerking met de Vliegende Brigade)
- Voortzetting van de opdrachtverstrekking en monitoring van de peer to peer coaching door de Academie van de Stad

In overleg met diverse sectororganisaties (techniek, horeca, zorg) is er aandacht gevraagd voor de doorstroom richting de arbeidsmarkt met de juiste kwalificaties (onder andere via bbl-constructie). Dit heeft geleid tot:

- Teken van een intentieverklaring met de sectoren
- Start van de pilot 'Klaar voor een baan' met 24 studenten

4. Gezondheid verbeteren

Organisator van het netwerk 'Actief gezonder' met diverse partijen in de stad (de Schoor, VMCA, Vluchtelingenwerk, JGZ, GGD, Zorggroep Almere, I-psy, Humanitas, Mee, Kwintes, het COA, gemeente). Dit heeft concreet geleid tot:

- Het betrekken van sleutelfiguren bij de behoeftebepaling van de doelgroep
- Meer aandacht voor tand(arts)zorg
- Het activeren van de doelgroep vrouwen en (Eritrese) jongeren om te voorkomen dat ze geïsoleerd raken.
- Borgen van de afspraken overdracht COA – gemeente Almere rondom aandachtsdossiers

5. Kwetsbare doelgroepen

In samenwerking met partijen uit de stad (Nidos, Jade, Vitree, Kwintes Vluchtelingenwerk) organiseren van een sluitende aanpak voor de (kwetsbare) doelgroep amv's.

Dit heeft geleid tot:

- Vaststellen van het afsprakenkader met partijen
- Het ontwikkelen en implementeren van een specifieke jongeremodule
- Starten van het PrO traject voor kwetsbare jonge vergunninghouders

Door het betrekken van diverse sleutelfiguren ontstaat er steeds meer zicht op de vragen/behoefte die spelen binnen de doelgroep. Dit levert beleidsinput voor het domeinen gezondheid, welzijn en participatie.

Bijlage Vragenlijst enquête

INTRO

Hallo, mag ik u enkele vragen stellen? Wij doen in opdracht van de gemeente Almere een onderzoek naar vluchtelingen met een verblijfsvergunning die recent in Almere zijn komen wonen. De gemeente Almere wil graag weten wat u dagelijks doet, of u uw weg weet te vinden in Almere en hoe u deel neemt aan de Almeerse samenleving. (Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 10 minuten).

Selectie 1: Toon vragenlijst: Heeft u deze vragenlijst onlangs al eerder gehad?

ja → einde [_____] nee → 2^e selectie:

Selectie 2: In welk jaar bent u in Almere komen wonen? Niet in het asielzoekerscentrum, maar in de stad Almere.

2015 of eerder → einde [_____] 2016 of later → laat vragenlijst invullen.

Hartelijk dank dat u wilt deelnemen. Uw antwoorden zijn geheel anoniem: niemand komt te weten wat u heeft geantwoord, ook de gemeente niet. Als u iets niet begrijpt, vraag het dan de medewerker.

Welke activiteiten doet u dagelijks?

1. Volgt u een inburgeringscursus? Zet een **O** om het juiste antwoord.

1: Nee
week

2: Ja, 9 uur per week of minder

3: Ja tussen de 9 -15 uur per week

2. Doet u de volgende activiteiten? Indien ja: hoe vaak per week? Zet een **X** bij het juiste antwoord.

	Nee	ja, minder dan 1 dag per week	ja, 1 dag per week of vaker	weet niet
1. alleen sporten (zonder anderen)				
2. sporten bij club of vereniging (met anderen)				
3. taallessen volgen				
4. cursus of training volgen				
5. opleiding volgen				
6. vrijwilligerswerk: dit is werk voor een vereniging of organisatie <u>waarvoor u niet wordt betaald</u>				
7. creatieve of culturele activiteiten in groepsverband (dus met anderen) (bijvoorbeeld orkest, schildercursus, bridgen)				

3. Heeft u betaald werk? Zet een om het juiste antwoord.

1:Nee   2: Ja, 12 uur per week of minder   3: Ja tussen de 12 en 32 uur per week

4: Ja, 33 uur of meer per week.

4. Heeft u contact met Nederlandse mensen? We bedoelen geen hulpverleners, medewerkers van instanties, of personeel in winkels of horeca. We bedoelen wel: collega's, burens of kennissen. Zet een om het juiste antwoord.

1: Nee   2:Ja, soms   3: Ja, vaak

Gezondheid

5. Voelt u zich in het algemeen gelukkig? Geef aan hoe u zich in het algemeen voelt, dus niet hoe u zich nu op dit moment voelt. Zet een om het juiste antwoord.

1: Heel gelukkig   2:gelukkig   3:soms wel en soms niet gelukkig   4:ongelukkig   5:heel ongelukkig

6. Hoe is over het algemeen uw gezondheid? Zet een om het juiste antwoord.

1:Zeer goed   2:goed   3:gaat wel / redelijk   4:slecht   5:zeer slecht

Zorg en informatie

7. Bent u bekend met de volgende instanties? Zet een bij het juiste antwoord.

	Ja, al contact mee gehad	Ja, maar nog geen contact mee gehad	Alleen van gehoord	Nee
1.uw huisarts				
2.het wijkteam				
3.afdeling Werk & Inkomen van gemeente Almere (sociale dienst)				

8. Weet u hoe u deskundige hulp kunt krijgen als ..... Zet een bij het juiste antwoord.

	Ja, zeker	Ja, ik denk van wel	Nee
1. u een probleem met uw gezondheid heeft?			
2. u schulden heeft?			
3. u eenzaam bent?			
4. u somber of angstig bent?			

9. Zou u graag meer informatie willen hebben over de volgende zaken? Graag bij elke vraag een antwoord. Zet een **X** bij het juiste antwoord.

	Ja	Nee
1. Hulp bij opvoeden		
2. Waar ik leuke dingen kan doen in Almere		
3. Waar ik vrijwilligerswerk kan doen in Almere		
4. Hoe ik werk kan vinden		
5. Waar ik kan sporten		
6. Hulp bij gezinshereniging		
7. Hulp bij formulieren bv aanvragen van toeslagen of voorzieningen		
8. Een opleiding of cursus volgen		

Achtergrond

10. Bent u een man of een vrouw? Zet een **O** om het juiste antwoord. 1: man 2: vrouw

11. In welk jaar bent u geboren? [ ][ ][ ][ ]

12. Hoe is uw huishouden samengesteld? Zet een **O** om het juiste antwoord.

1: alleenstaand 2: eenoudergezin 3: paar zonder kind(eren)

4: ik woon thuis bij mijn ouders/verzorgers 5: paar met kind(eren) 6: anders

13. In welk deel van Almere woont u? Zet een **O** om het juiste antwoord.

1: Almere Haven 2: Almere Poort 3: Almere Stad West 4: Almere Stad Centrum

5: Almere Stad Oost 6: Tussen de Vaarten 7: Almere Buiten

14. In welk land bent u geboren? Zet een **O** om het juiste antwoord.

1: Syrië 2: Irak 3: Iran 4: Ethiopië 5: Eritrea 6: Een ander land namelijk: [_____]

Einde Dit is het einde van de vragenlijst. Hartelijk dank voor uw medewerking!

Datum: _____ / _____ /2018

Locatie: _____